

DELLO

GLASILO AVTONOMNE TRŽAŠKE FEDERACIJE K. P. I.

Leto IX. šte. 39 (468)

TRST - SOBOTA, 9. NOVEMBRA 1957

Posamezna šte. 25 Lir

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
TRST, ulica Capitolina 3; telef: 44045 in 44047
Odgovorni urednik: RUDOLF BLAŽIČ (Biagi)
založništvo „Dela“; tiska tip. Riva ul. Torrefianca 12

List izbija ob sobotah. Posamezna številka 25 lir,
zaostale številke dvojno. Naročnina: celoletna 1100,
polletna 600, trimesečna 350, mesečna 90 lir. Oglasi:
30 lir mm v širokosti 1 stolpca, plačajo se vnaprej

NAJ ŽIVI VELIKA OKTOBRSKA SOCIALISTIČNA REVOLUCIJA!

40 let socializma

40 let je poteklo od tedaj, ko so topovi kričali «Aurora» streljali na rdeči dvorec. Ta leta so spremenila lice sveta. Zato današnja Oktobrska revolucija socialistični sistem, ki zmagovito koraka naprej in ki zama 900 milijonov človeških živ. Revolucijo povečuje tu več sto milijonov ljudi, ki razbili verige kolonialnega sistema, ki razpada pred našimi očmi; povečujejo jo milijoni delavcev in demokratov v kapitalističnih deželah, kateri se pogumno borijo, svetlijo od naukov in izkušenj Revolucije, ki je otela del sveta izkoriščanju in vremenila socializem iz vede dejanje.

predki letalstva. Ob koncu 1960 bo v vsej Sovjetski zvezi uvedeno obvezno šolanje do 17. leta. Televizija na domu ni več noben luksuz.

V tej deželi, kjer so zemlja, gozdovi, tovarne in rudniki, vsa proizvodna sredstva socialistična lastnina in je bilo izkoriščanje človeka po človeku odpravljeno, kjer ni bede, brezposelnosti in kriz, marveč obstaja pravica za slehernega državljanu do dela, počitka, izobrazbe, biaginje, v tej deželi, po imenju nasprotnikov, ni demokracije! In vendar so prav to temelji za široko demokracijo, za resnično ljudsko politično oblast. To je oblast, ki jamči državljanom pravice in jim nudi sredstva, da jih lahko uživajo. Sila te oblasti sloni na zaupanju ljudstva in na njegovi neposredni udeležbi pri vodenju države. Sovjeti so najbolj reprezentativna ljudska organizacija, politični temelj družbe; sovjeti imajo zakonodajno in izvršilno oblast; oni združujejo v sebi delovne ljudi vseh narodnosti, plemen in socialnega položaja, moške in ženske, komuniste in nekommuniste, ki aktivno sodelujejo pri vodenju državnih zadev.

nega sveta, obkroženi od sistema socialističnih dežel, podprti po simpatiji narodov, ki so se otresli imperialističnega suženjstva ali ki se ga otresajo in delovnih ljudi vsega kapitalističnega sveta.

Pred štiridesetimi leti so naskočili trdnjavo svetovne reakcije in začeli pohod v socializem in komunizem ter začrtali pot, po kateri bo moralo vse človeštvo hoditi z manjšim trpljenjem in težavami.

V novembru 1917 so holjeviki, na čelu delovnih ljudi in narodov stare Rusije naskočili oblast kapitalistov in zemljskih veleposetnikov ter začeli novo dobo v zgodovini človeštva, dobo ureditve socializma. Tedaj je Rusijo razsvetlila samo petrolejska svetilka in Lenin se je pripravil, da sestavi načrt za elektrifikacijo brezmejne dežele.

Danes so delavci, tehniki in inženirji socialističnega sistema, v katerem se je človeško delo osvobodilo verig izkoriščanja, pognali sovjetski umetni satelit. Tako se začneja nova doba v zgodovini civilizacije, doba naskoka nebesnih višin in osvajanja vesolja.

VITTORIO VIDALI

Tržaški komunisti, Slovenci in Italijani, ob priliki 40. obletnice velike Oktobrske revolucije vroče pozdravljajo narode Sovjetske zveze, ki pod vodstvom KP SZ gradijo komunizem in s svojimi velikimi pridobitvami potrjujejo nadmoč socialističnega sistema

Proslava v Moskvi

- Govori Hruščeva, Mao Ce Tunga, Gomulke in Kardelja
- Velika parada na Rdečem trgu

Moskva in vsa Sovjetska zveza je na izredno slovesen način praznovala 40. obletnico Rdečega oktobra. V sredo je bilo v sovjetski prestolnici svečano zasedanje Vrhovnega sovjeta ZSSR, kateremu so prisostvovala odposlanstva 61 komunističnih partij iz vseh delov sveta, številna odposlanstva socialističnih strank, delavskih in sindikalnih in drugih organizacij. Med drugimi so se zasedanja udeležili tudi: Mao Ce Tung, Gomulka, Togliatti, Duclos, Ho Ci Minh, Kim Ir Sen, Kardelj in drugi. Tudi tov. Vidali je v Moskvi s sklopom odposlanstva KPI.

več vprašanj, ki bi jih SZ ne mogla rešiti z lastnimi sredstvi. Tov. Hruščev se je dotaknil tudi vprašanj, ki se nanašajo na svetovno politiko. Predlagal je sesenake na najvišji ravni med predstavniki socialističnih in kapitalističnih držav, na katerem bi na realistični osnovi ocenjevali deštva in bi prišlo do medsebojnega sporazuma ter do odstranitve vojne nevarnosti. Zelo je poudaril dejstvo, da se je treba odpraviti politični sile in da NATO ne obljublja nič dobrega za stvar miru.

Avtonomna tržaška federacija KPI in Avtonomna tržaška federacija ZKMI organizirata v nedeljo, 10. novembra ob 11. uri v kinu Arcobaleno v Trstu **Svečano proslavo 40-letnice Oktobrske revolucije**

Govorili bodo: posl. Arrigo Boldrini, Marija Bernetičeva, Davide Pescatori, Antonio Juraga. Demokrat! Delovni ljudje! Proslavite skupno s tržaškimi komunisti 40-letnico Revolucije, ki je odprla človeštvu pot do njegove osamosvojitve v svobodi, miru in socializmu. Vpišite se v Komunistično partijo, ki se v imenu teh idealov bori za obrambo delovnih ljudi in vsega tržaškega ljudstva. Udeležite se tudi svečane proslave, ki bo **POPOLDNE OB 15.30 V KRIŽU**. Na njej bodo sodelovali pevski zbori s podeljela in kriška godba. Program objavljamo na 4. strani.

Govoril je tudi vodja delegacije ZKJ Edvard Kardelj, ki je med drugim poudaril, da je bila Oktobrska revolucija preokretnica ne samo v zgodovini narodov SZ, temveč tudi v zgodovini vsega človeštva. Govoril je tudi o načelih proletarskega internacionalizma in enakopravnosti narodov ter poudaril, da so jugoslovanski narodi dokazali svojo internacionalistično solidarnost tudi s tem, da so se postavili po robu Hitlerju takoj po napadu na SZ.

V četrtek, t.j. na dan velike oktobrske obletnice je bila, kot je že star običaj, na Rdečem trgu velika vojaška parada, kateri sta poveljevala maršala Malinovski in Moskalenko. Maršal Malinovski je imel ob tej priliki tudi kratek nagovor. Paradi so prisostvovali poleg članov vodstva KP in vlade SZ, predstavniki 61 partij iz vsega sveta, ki so prišli na proslavo Oktobrske revolucije v Moskvo, diplomatski zbor, ki je akreditiran v Moskvi, vojaški atašee in drugi povabljeni. Po veliki paradni vseh redov sovjetskih oboroženih sil je sledil veličasten mimohod deset tisočev mladincev v telovadnih uniformah, pionirjev s šopi cvetja in nato nepregledna množica ljudstva. Vojska parada je začela točno ob 10. tuda manifestacija se je zaključila šele okrog 3. popoldne.

Proslave na Tržaškem

Tudi pri nas, v Trstu in na podeželju, se v veselem razpoloženju praznuje te dni 40. obletnica Oktobrske revolucije. Razen osrednjih proslav, ki sta za jutri napovedani v Trstu, odnosno v Križu, je te dni na sporedu cela vrsta manjših, krajevnih proslav. Vsaka sekcija ali krožek želi na svoj način praznovati to veliko obletnico.

V torek zvečer je bila proslava na Opčinah, kjer sta govorila tov. Mira Rijačev in G. Muslin. V sredo je imela svojo proslavo sekcija iz Stare Mitnice, ki je prva med vsemi v počastitev Oktobrske revolucije obnovila včlanjevanje za leto 1958 in na novo včlanila 6 tovarišev. Na proslavi je govoril C. Tanel. Isti večer sta bili proslavi tudi v Tomažiču, kjer je govoril R. Spadaro in pri Sv. Ani, kjer je govoril K. Sisko-vič-Mitko. V četrtek je bila proslava v Miljah, kjer je govoril P. Sema, pri Sv. Jakobu, govoril A. Cattonar in v Trebach A. Markovič-Zvonko. Srečati je bila proslava sekcije Počana, na kateri je govoril A. Calabria.

Danes bodo proslave pri Magdaleni, kjer govorita P. Burlo in A. Markovič, v Pod-lonjerju, govori F. Gombač, v Ljudskem domu v ul. Madonni-na pa bo imela svojo proslavo celica ACEGAT.

Umril je tovariš Giuseppe Di Vittorio

je z vsemi silami boril proti fašističnim skvadram, ki so tedaj že razsajale. Leta 1921 je bil ponovno aretiran, 1924 je postal član vodstva sekcije za agrarne KPI. Ustanovil je Zvezo socialističnih kmetov. L. 1925 je bil ponovno aretiran. Kasneje je na ukaz partije odšel v Francijo, fašistično sodišče pa ga je v odsotnosti obsodilo na 10 let ječe. Iz Francije je vodil politično in sindikalno delo v Italiji. Organiziral je številne stavke in druge delavske akcije. Leta 1930 je postal član CK in Politbiroja KPI. Udeležil se je španske vojne, nastopal proti zasedbi Etiopije.

Predalec bi se zavlekl čim bolj hoteli podrobneje opisovati vse njegovo delovanje zlasti za časa španske vojne, omenimo naj le, da je bil kasneje zajet, odpeljan v Italijo, izročil fašistični policiji in zaprt na Ventotenne, odkoder je prišel v Rim šele po padcu fašizma. Za prvega tajnika CGIL je bil izvoljen 1945, leto kasneje pa za poslanca v konstituanto in nato na vseh po vojnih volitvah za poslanca v parlament. L. 1949 je postal predsednik Svetovne sindikalne zveze. To je bil pregled njegovega življenja in delovanja, pravimo bežen kajti o njem bi se dalo napisati cele knjige.

Takoj ko je bila objavljena vest o njegovi prerani smrti so začeli prihajati KPI, CGIL in sorodnikom številni izrazi sožalja iz vse Italije in tujine.

Svečanega pogreba, ki je bil v Rimu, so se udeležili tudi predstavniki tržaške federacije KPI in CGIL.

Tržaška federacija KPI je ob smrti tovariša Di Vittorio objavila naslednji komunik, ki je bil nalepljen po zidovih mesta in podeželja:

«Umril je tovariš Giuseppe Di Vittorio. Tržaški komunisti spošljivo klanjajo svojo žalostno zastavo v njegov spomin in delovanje ljudi in demokratov, Slovence in Italijane Tržaškega ozemlja, naj počastijo svetel in vzgleden lik revolucionarne borca, ki je posvetil vse svoje življenje stvari dela, svobode, socializma in miru med narodi.»

Kot član vodstva KPI, gene-

Lecco in to prav v trenutku, ko se je pripravil na govor, ob priliki otvoritve novega delavskega doma v tem mestu.

Neutruden borec

Leta 1910 je bil Di Vittorio izvoljen za tajnika socialistične federacije za Puglie. Leta 1914 je vodil veliko stavko delavcev v Bariju. Stavka je bila v obrambo demokratičnih pravic delavcev. Kasneje je bil aretiran in se je moral izseliti v Švico, kjer se je v svo vnebo posvetil študiju. Sam je izjavil, da je bilo bivanje v Švici njegova univerza. Leta 1915 se je vrnil v domovino in je bil mobiliziran. Bil je na kraki in na tridentinski fronti, a ker so ga oblasti smatrale za nevarnega elementa, so ga kaj kmalu internirale na Sicilijo, kasneje na Sardinijo in končno v Libiji. Od koder se je vrnil šele po končani vojni. Spet je prišel za delo sredi svoje ljubljene Cergiole, kjer je postal tajnik Delavske zbornice. Kasneje je bil tajnik DZ v Bariju, kjer se

Drugi sovjetski satelit kroži okrog Zemlje

Če je prvi umetni satelit, ki so ga pognali v vsemirje sovjeti, da se milo izrazimo, presenetli Američane, potem po vsej pravici lahko trdimo, da jih je drugi satelit spravil v veliko zadrego, prenapeteže pa v pravico blaznost. Zato pa je njihov propagandni stroj napel vse sile, da bi opravičil zaostalost na tem področju in obenem vnesel v svetovno javno mnenje zmedo in istočasno zatemnil pomen velikega uspeha, ki ga je dosegla Sovjetska zveza na področju znanosti in tehnike ter splošnega napredka.

Toda dejstvo je, da je Sovjetska zveza pogladila v vsemirje v teku enega meseca dva umetna satelita, ki sedaj krožita okoli zemlje. V drugem satelitu je tudi živo bitje, piščica «Lajka», katere glas oddajajo radijski oddajniki, ki so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo povsem avtomatično. Na predvečer 40. obletnice Oktobrske revolucije je moskovska «Pravda» objavila vest, da bodo v kratkem pognali v vsemirje še tretji satelit: prvi sekretar KP SZ, tovariš Hruščev, pa je na svečani seji Vrhovnega sovjeta ZSSR dejal, da so nastanjeni v satelitu in ki delujejo

RDEČI OKTOBER JE PORAVNALIS

PREOKRET v zgodovini človeštva

V velikih socialnih in političnih preokretu človeške zgodovine je bilo mnogo: od uporov sužnjev do prihoda krščanstva in islamstva, ki sta spremljala prehod sužnjaške družbe v fevdalno, do francoske in ameriške revolucije, ki sta predstavljali nastanek in utrditev buržoazije in kapitalizma. Toda nikoli ni bilo v zgodovini tako obširnega, globokega in radikalnega preokreta, kot je bil preokret, ki se je začel 7. novembra 1917 in ki je v komaj 40 letih spremenil obličje sveta.

Za razliko od prejšnjih zgodovinskih preokretov se Oktobrska socialistična revolucija ni omejevala na prenos oblasti od enega privilegiranega razreda na drugi izkoriščevalski razred, marveč je v ogromni deželi privdela na politično vodstvo nov razred, delavski razred združen s kmeti, ki je osvobodil samega sebe in vso družbo izkoriščanja človeka po človeku in odpravil sleherno obliko socialnega in narodnostnega zatiranja.

Iz rojstva in razvoja prve dežele socializma so izlele velikanske posledice, ki so danes vsem vidne. Socializem, ki je bil prej samo ideal, je postal živa in delujoča stvarnost na več kot četrtini zemeljske površine, ki zajema več kot tretjino človeštva; spremenil se je v svetovni sistem, ki je že sposoben tekmovali s kapitalizmom in ga porazi na gospodarskem področju, na področju kulturnega razvoja in znanstvenega napredka. Imperializem, ki je prej neomejeno gospodoval nad vsem svetom, je pretrpel nepopravljive izgube: več kot milijarda in 200 milijonov ljudi, živečih v kolonialnih in polkolonialnih deželah, se je v zadnjih desetih letih rešilo tujega zatiranja.

Prej so bili mednarodni odnosi izključno v rokah taine diplomacije, katere niti so urejali pohlepni interesi bankirjev in tovarnarjev topov in nič ni oviralo periodičnih izbruhov vojn, v katerih so milijone preprostih ljudi pošiljali v klavnico. Danes so miroljubne sile v svetu — po zaslugi socializma, ki za svoj razvoj in napredek potrebuje samo mir — tako narasle, da je mogoče preprečiti imperialistom sprožitve nove vojne.

V carski Rusiji so se tlačanstvo kmetov pod jarmom velikih zemljiških posestnikov, izkoriščanje delavcev s strani kapitalistov, zatiranje zaostalih narodov s strani ruske gospode, podložnost celih sektorjev gospodarstva gospodovanju tujih kapitalistov, policijski despotizem in teror preraščali in se med seboj prepletali ter ustvarjali neznošen položaj, ki je dozorel za revolucionarni izbruh. Zaradi tega je tudi izbruhnila revolucija leta 1917. Vendar pa revolucija ne bi bila mogla zmagati in roditi novo socialistično družbo, če ne bi ruskega ljudstva vodila nova partija, hrabra in dosledno revolucionarna, zvesta do dna interesom delovnih ljudi. Ni bila to reformistična in socialdemokratska stranka, pod vodstvom politikantov, pripravljenih na vsakršen kompromis s kapitalisti v zameno za osebne ali skupinske koristi, marveč partija, odločna, da pripori oblast delavskemu razredu in pripravljena, da odgovori s silo, če bi buržoazija skušala s silo zadušiti ljudske zahteve.

Ta partija je bila Komunistična partija, ki so jo Lenin in njegovi borbeni tovariši ustvarili. Po njeni zaslugi je pred štiridesetimi leti Oktobrska revolucija odprla človeštvu novo zgodovinsko dobo.

Prvi odlok sovjetske vlade je bil odlok o miru

Takoj po osvojitvi oblasti je sovjetska vlada izdala Odlok o miru, s katerim se je obrnila na narode in vlade vsega sveta za takojšnjo sklenitev miru brez aneksij in odškodnin, osnovanega na spoštovanju pravice malih in šibkih narodov, da sami odločajo o svoji usodi. Načela o miroljubnem sožitju med državami z različnimi socialnimi ureditvami, o medsebojnem sodelovanju, o nevmešavanju v notranje zadeve drugih dežel, ki jih je izdelala in zagovarjala ZSSR prvič v zgodovini mednarodnih odnosov, so se danes uveljavila na ogromnem delu sveta. Po njih se navdihujejo ne samo socialistične dežele, marveč tudi države Azije in Afrike, ki so se osvobodile kolonializma in ki so si osvojile ta načela na konferenci v Bandungu. Tudi zadnji mednarodni dogodki, od anglo-francoskega napada na Egipt do grožnje napada Sirije, dokazujejo, da imperialistične velesile, pri razvijanju svoje roparske in napadalne politike, srečujejo vedno odločnejši in širši odpor, se čedalje bolj izolirajo in se same ženejo v slepo ulico.

OFENZIVA blagostanja

Na mestu velike carske ječe narodov je nastala socialistična država, kjer se proizvodnja in njo blagostanje vsak dan veča

Na XX. kongresu KP SZ je bila postavljena za prihodnja leta temeljna zgodovinska naloga: dohiti in prehiteti Združene države Amerike pri globalni proizvodnji in proizvodnji na osebo v osnovnih gospodarskih sektorjih, kot v proizvodnji premoga, jekla, petroleja, električne energije. Ameriška revija «Newsweek», vezana na monopoliste, je tedaj objavila naslednji komentar: Se leta 1913 ni Rusija proizvajala nobenega temeljnega stroja, ni imela svoje kemične industrije, ni izdelovala tovornikov in avtomobilov. Več kot polovica njenega prebivalstva ni znala ne brati ne pisati. Danes proizvajajo sovjetske tovarne reaktivna letala in vodikove bombe in bodo morda mogle proizvajati več strojev kot Združene države. Nepismenost je skoroda izginila v evropski Rusiji in naglo izginja v sovjetski Aziji. Na podlagi šeste petletke bo ZSSR proizvajala več atomske energije kot ZDA in Anglija skupaj. V isti dobi mislijo sovjetski načrtovalci povečati za 65% sedanjo proizvodnjo potrošnih dobrin. Za doseg tega cilja sovjetski načrtovalci lahko računajo na množico 50 milijonov industrijskih delavcev, od katerih je tretjina žena.

Sovjetska zveza se meri sedaj s kapitalističnim svetom na dveh področjih: na področju proizvodnje kapitalnih dobrin (stroj, tovarne, električne centrale, petrolej itd.) in na področju proizvodnje potrošnih dobrin (tako industrijskih proizvodov široke potrošnje kot

Po 40 letih: 50 milijonov učencev

Leta 1914 je od 1000 moških prebivalcev v Evropski Rusiji samo 326 znalo pisati in brati, od 1000 žensk pa le 137. V vzhodnih deželah pa je bilo stanje mnogo slabše. Danes je položaj popolnoma drugačen. V ZSSR obiskuje razne šole nad 50 milijonov prebivalcev. Nad 30 milijonov je učencev se demletnih šol ki so obvezne za vse državljane. V carski Rusiji je bilo 105 višjih učnih zavodov s 125.000 učenci, danes je teh zavodov 767 z nad 2 milijona študenti, ki jih študira država.

jega obstoja napredovala kot nobena druga dežela in, čeprav je še občutno za ZDA, ima vse možnosti, da jo dohiti ker se njena proizvodnja mnogo hitreje razvija. Samo v zadnjih desetih letih se povprečni letnih povisek ameriške proizvodnje vrtil okrog 4% dočim znaša sovjetski povisek stalno okrog 10%.

Po računih francoskih buržoaznih ekonomistov, bo leta 1959 proizvodnja na osebo v

Sovjetski znanstveniki in tehniki so z drugim sputnikom

najlepše proslavili veliki Oktober

Nepričakovano se je v nedeljo zjutraj izvedelo, da je Sovjetski zvezi poslan v vesoljstvo drugi umetni satelit, medtem ko prvi — čeprav je nedavno utihnil — še vedno redno kroži okrog naše zemlje. Sovjetski znanstveniki so izstrelili drugi satelit v počastitev 40. obletnice Oktobrske revolucije in to je res najlepša počastitev, ker pred vsem svetom potrjuje veličastno zmago socialističnega sistema, ki se je v komaj štiridesetih letih tako močno razvil.

Drugi satelit predstavlja prvi «laboratorij med zvezdami», ker je mnogo večji in vsebuje številne naprave, s katerimi sporoča človeštvu stanja okoli v višini 1.500 km nad našo zemljo. Največja senzacija novega sputnika pa je mala psička «Lajka» (slov. Lajavka), ki je z njim odpotovala v višine in bo človeštvu povedala ali je sploh mogoče, da se tudi človek poda v vesolje in postane nekoga dne obiskovalec planetov. Psička je bila dolgo vezbana za poletje v višine, bila je že gost poskusnih raket, ki so jo ponesle v podobno, sicer

nišnje okolje in se zna sama hraniti na znač zvonce, po znani Pavlovi metodi. Skrbno je zavarovala, v posebej opremljeni hermetično zaprti kabini pred spremembami temperature in kozmičnimi žarki in ima na sebi naprave, ki sporočajo na zemljo vse dogajanje v njenem telesu.

Podatki, ki jih drugi sputnik pošilja na zemljo, so veliko pomembnejši kot pa tisti, ki jih je pošiljal prvi satelit. Aparatura, ki registrira kozmično žarčenje in je vgrajena v satelitu, omogoča prejetanje

zdravstveno stanje psičke povsem zadovoljivo. Koliko časa bo živel ni znano. Na vsak način so sovjetski znanstveniki zanikali vest, ki se je v prvem navdušenju razširila po svetu, da se bo namreč psička v danem trenutku živa vrnila na

niko in ki ga ostale dežele ne poznajo. Gotovo pa je da sovjetski uspeh ni samo v gorivu.

Raketa, ki je mogla odnesti v višino 1.500 km več kot pol tone teže, skriva nedvomno v sebi številne tehnične pridobitve, razne «skrivnosti», ki jih zahodni specialisti ne poznajo in o katerih znanstveniki Sovjetske zveze zaenkrat iz razumljivih razlogov molče.

Tudi tokrat sprejemajo signale velikega sputnika, ki potuje združen s zadnjim delom rakete, po vsem svetu. Na Japonskem so zaslišali signale že 23 minut po njegovem vzletu. Posebno budno spremljajo satelit ameriški znanstveni krogi, dočim vlada v političnih krogih veliko razburjenje zaradi parake, ki so ga doživele ZDA in zaradi velike zaostalosti njihove znanosti, ki je sedaj tako očitna. Sputnika so tudi videli s prostim očesom na Dunaju, v Beogradu, Pragi in drugih mestih.

Par dni po izstrelitvi drugega sputnika je mnogo časopisov objavilo tudi vest, da so baje sovjetski znanstveniki že odpravili vsemirsko ladjo, ki bi morala ob obletnici Oktobrske revolucije, 7. novembra prispeti na luno. Vest so v sovjetskih krogih sicer zanikali, vendar se pa že konkretno govori o pripravah za uresničenje tega poleta.

Tako je znani prof. Blagonravon napisal v listu «Sovjetsko letalstvo», da se sovjetski znanstveniki pripravljajo pognati rakete na Luno, Mars in Venero. Nekateri od teh raket bodo nosile s seboj robote, druge pa ljudi.

Prof. Hlebčevič, ki je sestavil načrt za potovanje na Luno, Mars in Venero je te dni izjavil, da bi hitrost drugega sputnika zadostovala za pošiljanje rakete na Luno in za njen povratek. Za to bi zadostovala relativno majhna količina goriva, t.j. kolikor zadostuje za izstrelitev vsemirske ladje iz

ven področja zemeljske privlačnosti.

Na splošno se v sovjetskih znanstvenih krogih potrjuje, da na podlagi dosedanjih izkušenj Sovjetska zveza lahko že pošlje rakete na Luno, ki bi se nato vrnila na naš planet.

Kar se bodočih umetnih satelitov tiče, napovedujemo, da bodo opremljeni z elektronskimi mozgani, ki bodo urejali smer sputnikov, ter s televizijskimi aparati, ki bodo oddajali na zemljo slike gibanja oblakov okrog zemlje.

Leta 1917 je bilo v carski Rusiji okrog 75 odst. prebivalcev analphabetov. 48 narodov, ki je živel v mejah te velike države, ni imelo niti lastnega črkopisa. Pod carskim režimom so imeli v vsej državi Rusi pravo kolonialno nadoblast nad ostalimi narodi. Carizem je čisto škvalal en narod proti drugemu, zato, da je laže vladal.

Oktobrska revolucija je zbrisala vsakršno narodno zatiranje. Z Deklaracijo o pravicah narodov Rusije, ki je bila sprejeta 16. novembra 1917, sta bili proglašeni enakopravnost in suverenost vseh narodov Rusije, odpravljeno ni bilo vsi narodni in verski privilegiji.

SPUTNIK 1.

IZSTRELJEN: 4. oktobra
VIŠINA: 900 km
TEŽA: 85 kg
HITROST: 8.000 km na sekundo
KROŽNA POT: eliptična s kotom pribl. 65 stopinj čez ekvator
ČAS OBKROŽITVE ZEMLJE: 1 ura 34 minut
VSEBINA: znanstvene in radioodajne naprave

SPUTNIK 2.

IZSTRELJEN: 3. novembra
VIŠINA: 1.500 km
TEŽA: 508 kg
HITROST: 8.000 km na sekundo
KROŽNA POT: eliptična s kotom pribl. 65 stopinj čez ekvator
ČAS OBKROŽITVE ZEMLJE: 1 ura 42 minut
VSEBINA: pes, neprodušna celica za zrak, naprave za zunanjo in notranjo opazovanje in za radijsko oddajanje

podatkov, do kakršnih prej ni bilo mogoče priti po nobeni drugi poti. Merjenje intenzivnosti sončne energije v ultravijoličnem področju bo znanstvenikom omogočilo, da bodo proučili visokofrekvenčni del spektra sončnih žarkov. Dobljeni podatki bodo pripomogli k razrešitvi nekaterih zelo važnih vprašanj na področju geofizike, meteorologije, biofizike in drugih znanstvenih ved.

Poskus s psičko Lajko pa bo prikrajšal svetel problem življenja v vesoljstvu. Znanstveniki imajo možnost meriti utripe srca, dihanje, krvni pritisk in druge fiziološke čimtelje. V trenutku, ko to pišemo, je

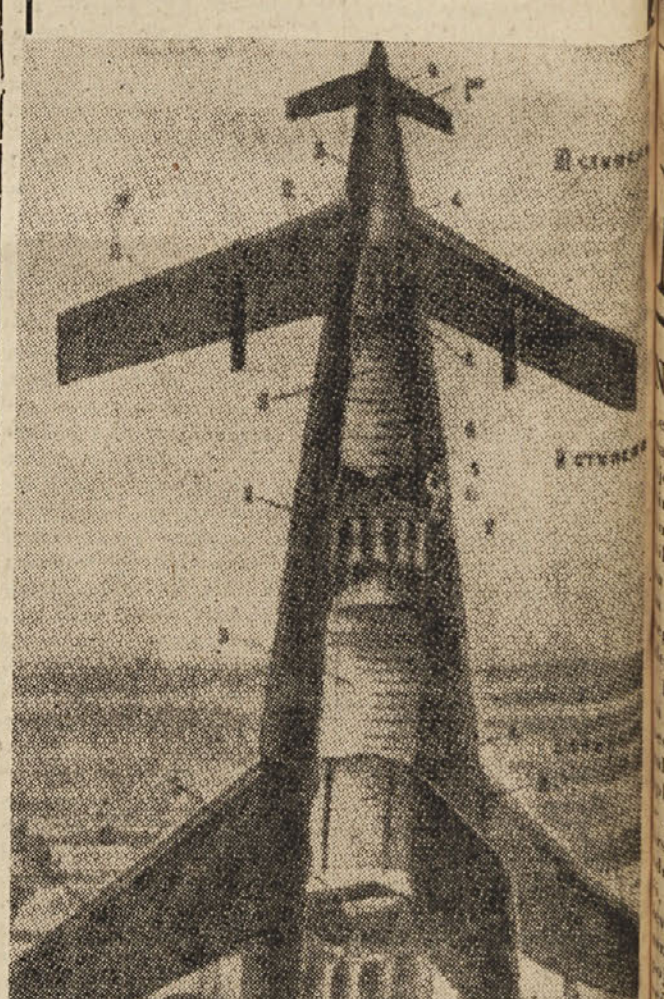
zemljo. Čeprav so nekateri ljubitelji novosti v Angliji in ZDA, protestirali, so sovjetski znanstveniki obžalovali, da se to ne bo zgodilo, vendar so pa poudarili veliko uslugo, ki jo bo živalica s svojo žrtvijo napravila znanosti.

Sovjetska industrija

Leta 1926 je SZ dosegla predvno industrijsko raven. Dve leti kasneje je začela izvajati prvo petletko. Z drugo petletko je bila dokončana tehnična obnova. V teku tretje petletke je fašistična agresija zaustavila miroljubno izgradnjo. Nacistični so pokončali 31.850 tovarniških objektov. Vse to pa je bilo obnovljeno v teku četrte petletke in ob zaključku pete petletke, leta 1955, je bila industrijska proizvodnja SZ za 3,2-krat višja od leta 1940. Tudi avtomobilska industrija, ki leta 1913 ni obstajala, beleži lep napredek. Lansko leto je SZ proizvedla nad pol milijona avtomobilov. V SZ avtomobil ni več luksuzen predmet

Polet na luno

Nov osnutek rakete za polet na luno. Osnutek je bil pred kratkim objavljen v neki strokovni reviji sovjetske astronavtične.

STOLETNI KULTURNI DOLG (Lenin)

Lenin in množice

Lara Zetkin, velika nemška socialistična borca, ena prvih ustanoviteljic socialističnega ženskega gibanja, članica KP Nemčije in kasneje članka nemškega Državnega zbora, ki je umrla leta 1934, je na spominu Leninu med drugim naslednje:

Kadar se spominam svojih pogovorov z Leninom izstopa iz njih neka značilna poteza večnega revolucionarnega voditelja. To je globina njegovega odnosa do najširših množic delavskega ljudstva, zlasti do delavcev in kmetov.

Lenin je iskreno sočustvoval temi množicami. Njih stiska, trpljenje se je bolesto odražalo v njegovi duši. Slederni, katerega priča je bil, bil zanj odraz usode mnogih, stislih.

Če v zmagi ljudstva

Spominjam se, s kakšnim razburjenjem mi je v začetku leta 1920 pripovedoval o težavah odposlancev, ki so mu prej bili pri njem. Dejal je: »Vsi so v capah, s čunjami na glavi in v opankah. In to po noči! Noge so imeli popolnoma premočene in celo zmrzane. Seveda sem jim ukazal priti obulavo iz vojaške skladišča. Toda mar je s tem kaj pomagano? Desetstični kmetovi delavci zdaj z ranjenimi nogami, ne morejo je, da bi vse obuli na en dan. Iz kakšnega globokega in strašnega pekla morajo vstati, se izkopati naše bode življenje! Pot do njegove osvoboditve je znatno težje kakor pot nemškega proletariata! In verujem v njegovo junarstvo. In izkopal se bo!

Ob neki priliki sem mu pokazala o razpoloženju na neki konferenci, o obisku v otroških domovih in v raznih tovarnah, kjer delajo po večini ženske delavice. To je posebno zanimalo, kar sem videla in preživela med otroki in mladoletniki. Svedela sem mu, da sem videla bode delavke, ki so imeli ranjene noge in da me prosile, naj to sporočim njemu. Dejale so, da do zelo vesele, ako se bo posloilo dobiti za zimo dobro kratev, pa tudi več kruha. To dejale so tudi, da naj mu sporočim, da bodo tudi brez kruha vzdržale, ako bo to potrebno.

Velike junakinje

Lenin je poslušal moje poročanje z velikim zanimanjem in obrazu se mu je videlo veliko sočustvovanje. Dejal je: »Vem kako trpijo in kolikšno manjkanje morajo prenašati ženske. Strašno je, da so sosednja oblast ne more pomagati. Naša nova država mora najprej obraniti svoj obstoj, nato pa se lotiti zahtevne delovne žrtve. Vem pa tudi, da bodo naše proletarke vzdržale. So junakinje, velike junaki-

nje! Njihova osvoboditev jim ne pada kakor dar z neba. Zaslužijo si jo. Kupujejo si jo s svojimi žrtvami. Plačujejo z njo s svojo krvjo celo tedaj, kadar ne stoji pred puškami belih.»

Lenin je bil poln globokega razumevanja za duševno trpljenje tlačnega človeštva. A naj je bilo Leninovo sočustvovanje s težavno usodo množic še tako močno, z vsem tem njegov odnos do množic se nikakor ni bil iztrpan. Ta odnos ni bil kakor pri mnogih osnovan na solzavem sočutju, ampak je imel trdne korenine v njegovi oceni množic kot zgodovinske revolucionarne sile. V izkoriščanju in zatiranju je Lenin videl in cenil borce proti izkoriščanju in zatiranju v vseh boriščih se pa je videl in cenil graditelje novega družbenega reda, ki prinaša konec slehernemu izkoriščanju in zasluževanju človeka po človeku. Rušenje starih temeljev zatiranja in izkoriščanja kot delo množic je bilo zanj v tesni zvezi z ustanovitvijo reda brez zatiranja in izkoriščanja, ki je prav tako delo množic.

Kakovost v količini

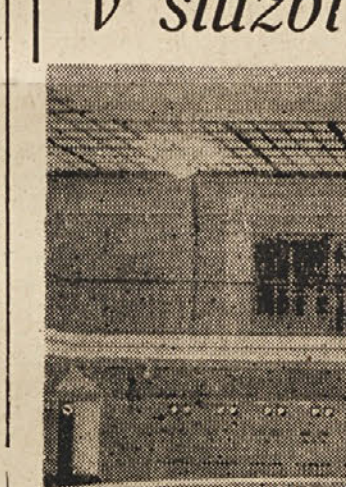
Za Lenina, kakor mi je bil nekoč rekel je bila količina množice nezadostna za osvobodilno delo proletarske revolucije, preobrazbo sveta. Za njegovo potrebno je smatral kakovost v količini. Revolucionarna množica, ki je zmagovito rusila staro in ki je imela nalo-

go, da ustvari novo, ni bila za Lenina nekaj sivega in brezličnega, ne rahla gruda, ki jo lahko po svoje gnete majhna skupina voditeljev. Cenil je množico kot posebej najboljsega, borečega se in kvilsku stremečega človeštva, ki se stoji iz brezštevilnih posameznih osebnosti. Potrebno je buditi čustvo in zavest tega človeštva, razvijati in dvigati proletarsko razredno samozavest na višjo stopnjo organizirane aktivnosti.

Rdeči Oktober

Nekoč mi je dejal: »Rdeči Oktober je odprl široko pot kulturni revoluciji največje izmere, ki se uresničuje na temelju začenjajoče se ekonomske revolucije in nenehnem vzajemnem delovanju z njo. Predstavljajte si milijone mož in žena, ki pripadajo različnim narodnostnim rasam in ki stojijo na različnih kulturnih stopnjah — vsi ti so se zdaj usmerili naprej, k novemu življenju. Velika je ta naloga, ki stoji pred sovjetsko oblastjo. V nekaj letih in desetletjih mora poravnati kulturni dolg mnogih stoletij. Razen sovjetskih organov in ustanov delajo za kulturni napredek številne organizacije in društva znanstvenikov, učiteljev in učitelj. Veliko kulturno delo opravljajo sindikati po podjetjih in združenja na vasi. Aktivnost partije je živa in pronicava vsepovsod. Naša kulturna revolucija se je komaj začela.»

Jedrsko energija v službi miru in napredka

V SZ zelo napreduje preučevanje jedrske energije. V tem pogledu stoji SZ pred vsemi državami na svetu, celo pred ZDA. Razne atomske električne centrale delujejo v SZ že več kot tri leta, druge pa so še v gradnji. Na sliki: kabina v centrali Dvudno, iz katere vodijo delo tega največjega sinkrofazona na svetu. Sinkrofazon je stroj za pospeševanje protonov, in ki lahko razvije energijo 10 milijard kWh.

radovednost. Vprašuje po anekdotičnem, o njegovi zunanji podobi in kretnji, o njegovem glasu in pogledu njegovih oči — o človeškem v njem. Pripoveduje in zapisujejo se anekdote, iz katerih zveni marsikaj. Bil je čil hribolazec, ljubil je naravo, v Parizu imajo še neke kolo, ki se je z njim vozil na izlete. Prijalo mu je preprosto življenje. Kakšen je bil do otrok, o tem pripovedujejo protislone reči. Eni pravijo, da ni vedel, kaj bi počel med njimi, drugi kako je bil z njimi pozoren in ljubeziven. Vemo, kako je bil skromen — da so ga hvalnice spravljale v zadrego, da se je poklonitvam izmikal. Narodne pesmi je imel rad in jih pel tudi sam. Vseč so mu bile šale, lahko se je smejal na vsa usta, včasih, kakor pripoveduje Gorki, tako, da so mu prišle solze na oči.

Tu pa se ustavimo pri svojem iskanju človeških potez tega velikega moža, čigar senca ne zatemnjuje sveta, temveč ga razsvetljuje, neti požare. Dobro, da nujno je, da poznamo takšne lastnosti in posebnosti. Toda če jih gledamo same, nam Leninove podobe ne počlovečijo, temveč popačijo in zmalčijo.

Ko si predstavljamo smejočega se Lenina — vselej ga je obdajal smeh — ac smemo pozabiti na dejavnega Lenina. On, ki je vrednotil ljudi po njihovem delu, ima pač predvsem pravico do tega, da ga vrednotimo po njegovi dejavnosti. Zakaj ves svet obsegajočemu in v globine človeštva segajočemu, učinkovanju Lenina ustreza seveda tako kompleksna, tako različne elemente vsebujoča dejavnost, da je že

Dve misli o Leninu in revoluciji

Ruska revolucija me je pretresla, in o zgodovinskih premoči njenih sil, ki so nam stopile na vrat, zame ni bilo nobenega dvoma.

Lenin je bil nedvomno sekularen pojav, človek-regent novega, demokratičnega in gigantskega slova.

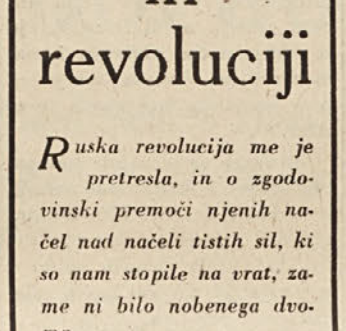
THOMAS MANN

***

V splošnem ubira Sovjetska zveza pot, kakršno je hotel Vladimir Iljič Lenin. Tog doktrinar gotovo ni bil. Ne razume mo ga napak, če mislimo, da so bili vsi politični in gospodarski ukrepi samo njegovo sredstvo, namen in cilj pa sta bila moralnega pomena. Lenin je podoben velikim vzgojiteljem vseh časov. Ti so narode zmeraj učili spoznanja in vladanja, za kar so vselej izbrali najnaprednejši razred...

HEINRICH MANN

Razvoj in napredek kulture

V SZ so dani vsem narodnostnim skupinam vsi pogoji za razvoj lastne narodne kulture. Sovjetska oblast vsestransko podpira gojenje in razvoj vseh panog kulture. Leta 1914 je bilo v državi le 172 gledališč, danes jih je nad 500, kinodvoran pa je okrog 60.000. Po vsem svetu so znani slovit! sovjetski baleti in folklorne skupine. Na sliki: Detalj Ansambala ljudskih plesov ZSSR, ki ga vodi I. Mojsjev in ki je gostoval tudi v raznih deželah Zahodne Evrope in v Ameriki ter bil deležen velikega uspeha

THOMAS MANN

***

V splošnem ubira Sovjetska zveza pot, kakršno je hotel Vladimir Iljič Lenin. Tog doktrinar gotovo ni bil. Ne razume mo ga napak, če mislimo, da so bili vsi politični in gospodarski ukrepi samo njegovo sredstvo, namen in cilj pa sta bila moralnega pomena. Lenin je podoben velikim vzgojiteljem vseh časov. Ti so narode zmeraj učili spoznanja in vladanja, za kar so vselej izbrali najnaprednejši razred...

HEINRICH MANN

Prvo srečanje z ruskimi tovariši

Tovariš Adriano Oliva je eden tistih tržaskih tovarišev, ki so osebno prisostvovali in tudi sodelovali v slavni Oktobrski revoluciji. Kot vojni ujetnik je preživel v Rusiji od leta 1915 do začetka 1919, torej dobo zelo napetih in dramatičnih dogodkov. Vse, kar je preživel, mu je še danes živo v spominu in zato nam je rad opisal nekatere zanimive epizode zgodovinskih dni.

Čeprav sem bil ujetnik — nam je pripovedoval tov. Oliva — sem precej potoval po Rusiji, delal pri zemljiških veleposelnstvih in se poskusil v marsikaterem poklicu. Prvega ruskega tovariša sem srečal v neki tiskarni v Sjaetskem, velikem agrarnem središču v okrožju Tambov, jugovodno od Moskve. Bil je to tovariš Ka-

duškin, ki je imel strica depor-

triranega v Sibiriji in očeta političnega preganjanca, ki je postal po Oktobrski revoluciji ljudski komisar. Spominjam se neke stavke namočene tiskarne, mojeja prisenečenja, ko sem tisti dan našel na delu enega samega delavca in moje zadrege, ko sem spoznal, da sem potrdil stavkocaz. Pozneje sem izvedel, da me moji delovni tovariši niso obvestili o stavki, da mi kot tuju in gostu lastnika tiskarne prihranijo sitnosti. Seveda sem takoj zapustil delo in se podal k nekemu delovnemu tovarišu na dom, kjer sem našel vse tiskarje zbrane na sestanku. Sprejeli so me z navdušenjem, kot tovariša in mi zagotovili, da bodo delili z menoj — tujem, ki se pridružuje njihovi borbi — zadnji košček kruha. Stavka se je končala z uspehom in med pogoji, ki jih je moral lastnik sprejeti, je bila tudi moja zaposlitev z isto plačo, kot so jo imeli ruski delavci.

Bilo je v februarju 1917; pred revolucijo. Tovariš Oliva pripoveduje, da so ga kmalu nato obiskali oboževalci carski policisti in ga zasliali glede njegovih socialističnih idej. V tiskarni je bil namreč tiste dni tiskan prvi revolucionarni program. Drugo jutro se je mesto zbudilo v kaj čudnem okolju: ni bilo več ne carskih policistov in ne carske oblasti. To je bil učinek februarске revolucije, ki se je v tem provinjskem mestu izvršila brez večjih pretesov.

***

V vrsti dogodkov, v teku razvoja položaja do strmoglavljenja vlade Kerenskega in Oktobrske revolucije se tokrat spominja kako so prihajale v mesto skupne siromskih kmetov, ki so na palicah nosili navzane rdeče rute, spominja se poznejše odkrite sovražnosti inteligence proti novemu režimu. Zdravniki, inženirji, profesorji niso hoteli izvrševati svojega poklica in sodelovati z ljudsko oblastjo, marveč so raje delali najpreprostejša dela, raje so pometali ceste, ko je moral

vsak dokazati, da dela, ker je začel veljati zakon: »Kdor ne dela naj tudi ne je.« Seveda, vsi niso bili takšni in tov. Oliva se še dobro spominja nekega plemenitca agronoma, ki se je prostovoljno predstavil in se dal na razpolago ljudskemu komisarju.

«Ti raztrganci na čelu vlade, s tako težkim nalaganjem!» so ogroženo mrmrali caristični elementi. «Pomislite, čevljarja postavljajo, da vodi tovarno! Tri mesece, največ tri mesece — to je bilo geslo caristov — in nato bodo morali pasti na kolena!»

Ti trije meseci trajajo res dolgo, že štirideset let in v tem času so vsi tisti, veliki in majhni, ki so napovedovali skorajnji konec boljsevstva, ostali osramočeni in danes jih ni več.

***

«Tedad je bil položaj res težak», pravi dalje tov. Oliva. «Caristični elementi so podpirali sovražnost kmetov in uspevalo jim je tudi po razdelitvi zemlje. Na deželi je bila zmožnost ljudi strahotna. Kmetje niso oddajali svojih pridelkov in v mestih je vladala lakota.

Spominjam se zborovanja, ki ga je sklical ljudski komisar v mestnem gledališču. Povabljeni so bili kmetje, ki so se množično odzvali, a povabljeni niso bili tudi mi, industrijski delavci, ki nas je bilo v vsem mestu okrog tristo. Komisar je objasn timer težko stanje. Povedal je, da delajo v treh izmenah, noč in dan, in upajo, da bodo mogli spomladati dati kmetom prve pluge. Toda pomanjkanje živil je obupno in kmetje nečesto pomagati tovarišem delavcem.

Sestanek je imel nepričakovan uspeh. Mnogo kmetov je odprlo oči in tako je bilo vsaj delno neutralizirano strupeno delovanje kotrevolucionarnih elementov. To je zelo prav prišlo, kajti položaj je postajal tragičen, širila se je državljanska vojna, razvijala tuja intervencija.

Odmevi revolucije v naših krajih

O dmevi velike Oktobrske revolucije so že leta 1917 se gli tudi do naše dežele. Jasno so se odražali predvsem v zahtevi po prenehanju vojne, sklenitvi miru, zagotovitvi svobode zatiranemu ljudem, pravice delovnim ljudem. Naši možje in fantje, ki so se vračali z bojišč na ruski fronti so prinašali sveže vesti o dogodkih, ki so se vršili v ruski deželi in tako širili borbeni, revolucionarni duh v krajih, ki so bili še pod oblastjo avstrijske mačehovske monarhije. Naše ljudstvo je bilo navdušeno stradanju in brezplodnega ter pogubnosa prelivanja krvi. Prišlo je do velikih stavk v najrazličnejših krajih, do manifestacij, do uporov, proti katerim so avstrijske oblasti nastopile z vso silo, upajoč, da bodo rešile svoj privilegiran položaj, da bodo se nadalje vladale kot prejšnja stoletja, ne menec se za pravilne zahteve širokih ljudskih množic, za zahteve podjarmljenih narodov.

Stavke v Trstu in Miljah

7. novembra se je vršila v Petrogradu zgodovinska seja Sovjeta. Na njej je Lenin predložil tri vprašanja izredne velikega pomena: takojšne konec vojne, oddajo zemlje kmetom in ureditev gospodarske krize. Ta vprašanja so na mah prodrla preko meja ruske države. Po vsej Avstriji, in torej tudi v naši deželi so se pričeli vršiti takomenovani mirovni shodi.

Upor v Boki Kotorski

Shodi in stavke tržaških delavcev

Zahteve po sklenitvi miru

Ze 25. novembra je bil velik shod v Trstu, katerega so se udeležili slovenski in italijanski delavci. 2. decembra je bil tak shod tudi v znanem rudniškem središču Idriji, že naslednji dan pa v Logatecu, kjer so manifestanti vzklikali: Sprejmite rusko ponudbo o premirju! 22. januarja naslednjega leta je bila velika stavka v Pulju v Istri, nekaj dni zatem pa v Idriji in v drugih industrijskih središčih Slovenije. 28. januarja je bila splošna stavka

z množičnim zborovanjem za mir v Trstu in v Miljah. Ta stavka je trajala do 2. februarja. Za vzdrževanje reda je bil ustanovljen poseben delavski svet.

Odmev velike ruske revolucije je segel tudi med vojsko. 1. februarja 1918 se je uprla posadka vojne mornarice v Boki Kotorski. Prvi resen opomin avstrijskim vojskim oblastem! Med upornikiški mornarji v Boki Kotorski so bili tudi številni Tržačani. Izmed teh naj omenim strojnega podčastnika Angela Pahorja, mornarje Marcela Calligaris, Giuseppea Znechija in nekoga Fiorentina. Razen teh pa je bilo še mnogo mornarjev iz bližnjih krajev: iz Ogledja, Gradača, Pulja. V posadki, ki je imela okrog 10.000 mož so bili pripadniki vseh narodnosti avstro-ogrškega cesarstva: Slovenci, Hrvati, Čehi, Slovaki, Nemci, Italijani, Madžari, Poljaki in Romuni. Upornike je vodil odbor, ki je bil sestavljen iz 12 članov, vodila pa sta ga Čeha Rasch in kapelnik Kreibitz. V odboru so bili zgoraj imenovani Tržačani.

Upor v Judenburgu

Mornarji so zahtevali takojšnje pogajanje za sklenitev miru, popolno politično neodvisnost, demobilizacijo in ustanovitev milice prostovoljcev, popolno pravico narodom do samoodločbe. Ijalen odgovor na predloge, ki jih je postil ameriški predsednik Wilson ter druge zahteve ekonomskega značaja.

Upor se je ponesrečil. Avstrijske oblasti niso sprejele pogajev, ki so jih postavili mornarji in so upor zadržile v krvi. Štiri glavne voditelje so ustrelili, 379 upornikov pa so zaprli v stroge vojaške zapore.

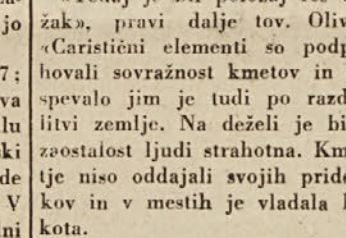
Toda iskra upora je tlela in šla dalje.

12. maja je izbruhnil zgodovinski upor slovenskih vojakov v Judenburgu na Štajerskem. Tudi ta upor je bil zažuden s krvi, a kri je pomenila seme za nadaljnje upore. 13. maja je sledil upor v Murau in 23. maja v Radgoni. Med tem se je vedno bolj množilo dezerterstvo iz vojske, vršile so se najrazličnejše manifestacije, iz katerih je jasno in neprikrito vel uporniški duh sovjetske revolucije; vedno bolj je prihajala do izraza odločna zahteva po miru, do katerega je končno prišlo. Borba pa je zavzela drugačno smer in se še nadaljuje...

M. D.

Leta 1956 je SZ pridobila 429 milijonov ton jekla. Carska Rusija ga je leta 1913 pridobila komaj 5 milijonov ton. Tudi te številke so več kot zgovoren dokaz vsestranskega industrijskega napredka SZ. Na sliki: Orjaški nakladalni bager za visoke peči v kovinarskem kombinatu v Kuznecu

Proizvodnja jekla v ZSSR

Leta 1956 je SZ pridobila 429 milijonov ton jekla. Carska Rusija ga je leta 1913 pridobila komaj 5 milijonov ton. Tudi te številke so več kot zgovoren dokaz vsestranskega industrijskega napredka SZ. Na sliki: Orjaški nakladalni bager za visoke peči v kovinarskem kombinatu v Kuznecu

SEGEJ JESENIN: LENIN (Odlomek iz nenapisane pesmi) Prevedel TONE PAVČEK

Z močno besedo odkril nam zarjo je svetle, ko je dejal: Da kraj bo z budo vzemite v svoje vse roke, za vas rešitve druge ni kot vaš Sovjet, oblast ljudi!

In šli za njim smo skoz vihar, tja, kamor vodil je krmar, tja, kjer je videl en rešitev in vseh plemen osvoboditev.

In on je umrl. Nikarte joka! Iz topov bobnečih mesto joka v pozdrav poslednja salva poka. Tega, ki otel nas je, več ni. Njega ni več, a vsi živeči, ki jih zapustil je, vsi ti zemljo v povodnji tej hrumeči v beton vhorati so dolžni. Zaradi njih ne rečeš:

Umrli je Lenin. Njih ni pognala v obup ta smrt.

Se bolj odločno, v večji vnemi ostvarjajo njegov načrt.

BODO UHSE: MISLI O LENINU

nikjer in nikoli ni noben človek s svojo mislijo in svojim delom tako vplival na človeštvo kakor Lenin. Kamor koli se ozremo, nikjer ni človeka na zemljski obli, da bi na potek ali spremembe njegovega življenja ne bila vplivala eksistenca Lenina. Če pomislimo na riž pridelujočega kitajskega kmeta, na francoskega izobraženca, dinarja v Meški, monopolističnega mogotca v ZDA ali zamorca Diamantni obali Afrike — katerega koli vzamemo odmatavamo in pregledujemo čudno tkivo njegovega življenja, vselej najdemo v njem to rdečo nit, ki je Leninove eksistence in dejavnosti.

Pri tem tu ne mislimo političnega stanja, ali bolje, govornico o političnem stanju v tistem pomenu besede, ki mu resnično gre in v katerem bi ga morali vselej uporabljati, namreč o političnem kot celostnem in individualnem, dejanskem stanju. So spremembe, ki sta jih povzročila pri ljudeh Oktobrska revolucija in Lenin, ne tičejo samo delovnih pogojev ljudi, njihovega pojmovanja o pravični plači njihovega odnosa do vere ali pojmovanja knjižnosti. Kot dejanske spremembe so prizadevale in prizadevajo tudi osebno življenje ljudi in celo takšne stvari, o katerih smo čisto zmotno mislili, da so namreč in nespremenljivi, kakor žut in črno, so prijateljstvo in ljubezen, veselje in bolest.

Če ti pojavi so se spremenili, dobiti smo nove odnose, drugačno smert, drugačne oblike in drugačno delovanje pri vsakem posamezniku med nami.

Če kakšen človek je bil prav za prav, sprašuje ta

radovednost. Vprašuje po anekdotičnem, o njegovi zunanji podobi in kretnji, o njegovem glasu in pogledu njegovih oči — o človeškem v njem. Pripoveduje in zapisujejo se anekdote, iz katerih zveni marsikaj. Bil je čil hribolazec, ljubil je naravo, v Parizu imajo še neke kolo, ki se je z njim vozil na izlete. Prijalo mu je preprosto življenje. Kakšen je bil do otrok, o tem pripovedujejo protislone reči. Eni pravijo, da ni vedel, kaj bi počel med njimi, drugi kako je bil z njimi pozoren in ljubeziven. Vemo, kako je bil skromen — da so ga hvalnice spravljale v zadrego, da se je poklonitvam izmikal. Narodne pesmi je imel rad in jih pel tudi sam. Vseč so mu bile šale, lahko se je smejal na vsa usta, včasih, kakor pripoveduje Gorki, tako, da so mu prišle solze na oči.

Tu pa se ustavimo pri svojem iskanju človeških potez tega velikega moža, čigar senca ne zatemnjuje sveta, temveč ga razsvetljuje, neti požare. Dobro, da nujno je, da poznamo takšne lastnosti in posebnosti. Toda če jih gledamo same, nam Leninove podobe ne počlovečijo, temveč popačijo in zmalčijo.

Ko si predstavljamo smejočega se Lenina — vselej ga je obdajal smeh — ac smemo pozabiti na dejavnega Lenina. On, ki je vrednotil ljudi po njihovem delu, ima pač predvsem pravico do tega, da ga vrednotimo po njegovi dejavnosti. Zakaj ves svet obsegajočemu in v globine človeštva segajočemu, učinkovanju Lenina ustreza seveda tako kompleksna, tako različne elemente vsebujoča dejavnost, da je že

njih naševanje težavno, opisovanje in upodabljanje dejavnega Lenina pa napravi za nalogo, kakršne literaturu od danes še ni poznala. Presenečata nas tako obseg kakor mnogostranost njegove dejavnosti in dejstvo, da je bil hkrati dejaven na področjih, ki se po povprečnih nazorih ne skladajo med seboj, da, ki se zde, da pospešujejo celo nasprotno karakterne lastnosti. Ali ne le, da je delal na tako številnih področjih, temveč na vsakem je delal na dognan, popoln način. Bil je agitator in znanstvenik-ekonomist, politični organizator in filozof, revolucionarni graditelj države. Kot politik je razvil nov svetovni nazor, kot filozof pa ustvaril dejansko nov svet. Dialektični mislec in dejavni dialektik sta bila v njem enota. Kot tak je ustvaril veliko sprememb v zavesti današnjega sveta.

Ce je sodilo med zelo poudarjene attribute velikana iz minulih časov, da so bili samotni, je bistvo Leninove veličine prav v tem, da nikakor ne stoji odtrgan in sam v zgodovinskem prostoru. Vemo, od kod prihaja, na katerih tleh stoji in kam vodi. Lenin ni enkratni pojav, ki vziđe bežno kakor komet, da prepusti svet potem zopet temni. Njegova lila sega dalje.

S tem, da je kot najzvestejši branilec Marxovih in Engelsovih naukov ohranil marksistično teorijo kot ostro orožje razrednega boja, da jo je s svojimi prispevki ohranil pred otopelostjo, je ustvaril pogoje za kontinuiteto, ki je lastna marksizmu kot znanosti in kot družbeno obstoječi sili.

DOMAČI PROBLEMI IN VESTI

Slovinci!

Oktohrska revolucija, katere 40. obletnica poteka te dni, predstavlja odločilen preokret v zgodovini delavskega gibanja in vseh narodov.

Na našem ozemlju je Oktohrska revolucija postavila temelje internacionalistični enotnosti večine Slovincov teh krajev z italijanskimi delavci in demokrati.

Sovjetski zvezi in njeni veliki partiji naj gre danes solidarnost in prijateljstvo vseh Slovincov, ki cenijo odločilen prispevek Sovjetske zveze pri uničenju nacifasizma ter njene veličaste socialne, gospodarske in demokratične pridobitve, ki so omogočile današnji obstoj vsega sistema socialističnih dežel in vžgale v sreči človeštva zaupanje v nov svet pravičnosti in miru, napredka in sreče.

Naj živi proletarski internacionalizem, jamstvo enakopravnosti vseh narodov!

Naj živi bratstvo med vsemi narodi!

Udeležite se proslav Oktohrske revolucije! Podpirajte borbe Komunistične partije, ki brani vaše pravice!

VPISITE SE V K.P.I!

AVTONOMNA TRŽASKA FEDERACIJA K.P.I.

Čez teden dni bo prvi kongres nove Delavske zbornice

- Živahna diskusija med delavci
- Potreba okrepitev sindikata

Že več kot dva meseca so v teku priprave za prvi kongres nove Zveze delavske zbornice CGIL, ki se bo vršil 15., 16. in 17. novembra. V tem okviru se med delavci razvija široka debata po temah, ki jih je nakazala izvršna komisija in ki zajemajo razne politično-sindikalne in organizacijske probleme ter probleme zahtev in borb.

Doslej se je vršilo že deset dni in desetine sestankov, na katerih so sindikalni aktivisti in delavci izmenili svoje izkušnje in svoja mišljenja o postavljenih problemih. Sklepanih je bilo tudi že 16 kongresov pokrajinskih strokovnih sindikatov, občinskih in okrajnih, na katerih so bili sestavljeni načrti za bodoče delo in demokratično izvoljeni vodilni organi. V tem okviru so bile v nekaterih krajih in mestnih okrajih ustanovljene tudi krajevne Delavske zbornice in izvoljeni vodilni odbori, ki jih čakajo resne naloge.

Na splošno je bilo izvršeno dobro delo in diskusije, ki so se vršile v teku priprav za prvi kongres Delavske zbornice, predstavljajo pravo šolo delavske demokracije. S tem pa se ni rečeno, da gre vse prav in da so se v diskusijah obravnavala vsa vprašanja, ki so v sedanjem delikatnem trenutku sindikalnega gibanja važna. Premalo pozornosti je bilo v diskusijah posvečeno nekaterim zelo važnim vprašanjem, kot so n. pr. vprašanje akcijske enotnosti, enotnega predstavnštva delavcev v tovarnah, to se pravi notranjih komisij, hrb v tovarniškem okviru itd. Premalo se je tudi govorilo o včlanjevanju in o finančnih problemih ter o potrebi po okrepihi sindikata, ki je najino potrebno orodje v obrambi delavcev in napredka vse delavske fronte.

O teh vprašanjih nekateri se nimajo jasno pojmov, zato je potrebna pojasnitev, ki jo je mogoče doseči le s pomočjo široke in temeljite diskusije. Zlasti je premalo razumevanja za včlanjevanje in finančne zadeve, ki sta vendar dve nadvse resni vprašanji. Znano je, da je veliko število delavcev, ki se sicer z navdušenjem udeležujejo sindikalnih hrb, niso, pa člani nobenega sindikata. Nobena dvoma ni, da so se ti delavci postavili na napačno stališče in da nezavestno pomagajo gospodarjem, ki stalno ostrelijo za tem, da bi onemogočili delovanje sindikata in ga uničili ter za to ne stedijo sredstev. Sindikalni aktivisti imajo večkrat pasivno zadržanje do teh delavcev in si ne prizadevajo ljudi. Sodelovala sta tudi skupni pevski zbor (A. Sirk in Vesna), pod vodstvom Frančka Žerjaka in godba Vesna.

Tov. Angela in sorodnikom nase iskreno sožalje!

Sorodniki se tem potom zahvaljujejo vsem udeležencem pogreba, zlasti pa godbi in vsem domačim pevcem.

Združeni pevski zbor Vesna in A. Sirk je istega dne ob priliki praznika mrtvih zapel žalostno tudi pred spomenikom padlih, kamor so položili številne vence, med drugimi jugoslovanski konzulat, sekcija KPI in PD A. Sirk.

vajo, da bi jih pridobili za sindikat. Na splošno se smatra, da tega tako številnega dela delovnih ljudi ni mogoče pridobiti. Nedvomno je to velika napa, ki jo je treba čimprej popraviti. Mesto te delavske zbornice je v novi Delavski zbornici CGIL, ki je razredni sindikat, ki najbolje zastopa njihove koristi.

Zato naj bo, poleg temeljitega razčiščenja vseh nespornostim in nerazumevanj s pomočjo široke diskusije, ena glavnih nalog vseh aktivistov in članov sindikata ta, da v času, ki nas še loči od kongresa in tudi po njem, posvetijo posebno skrb delovnim ljudem, ki iz katerega koli razloga niso sindikalno organizirani in jih privedejo v veliko družino CGIL. S tem se bo tudi tržaška nova Delavska zbornica povečala in okrepila, kar ji bo dala možnost, da lažje in z večjim uspehom vodi borbe v korist tržaških delovnih ljudi.

Prvi uspehi rekrutacije

V naši partiji se je začela kampanja obnavljanja izkaznic in rekrutacije za leto 1958, ki mora biti v počastitev velikega Oktohra letos posebno uspešna. Čeprav so se številne sekcije že lotile dela, je prva prišla do cilja sekcija na Barriera, ki je že 100-odstotno obnovila izkaznice svojim članom ter poleg tega pridobila šest novih tovarišev.

Istočasno se je začela kampanja Zveze komunistične mladine v kateri je prvi 100-odstotno obnovil izkaznice krožek pri Sv. Ani, ki je obenem vpisal v organizacijo trideset novih mladincev in mladink.

Ti uspehi naj služijo v vzpodbudo vsem tovarišem in organizacijam partije in mladine, da letos razvijejo izredno kampanjo pridobivanja novih članov, primerno velikim nalogam, ki stoje pred tržaškimi komunisti.

Še dve sekciji izven lestvice

Kampanja nabiranja prispevkov za naš tisk, se, čeprav počasi, še vedno dobro razvija. Iz zadnjih prispevkov, ki so bili poslani naši osrednji upravi, je razvidno prizadevanje zlasti tistih sekcij in celic, ki so bile zaostale.

Tokrat so dosegle in tudi nekoliko presegle cilj sekcije Barriera, Boljunc in Sv. Alojz, dočim se je število sekcij in celic, ki niso še niasar poslale, skrčilo na samo dve. Edinole Repentabor in Mačkovijske se še nista oglasili; prepričani pa smo, da tovariši ne bodo hoteli ostati izjema in vrsti vseh ostalih pozitivnih tovarišev in da bodo v kratkem izpolnili svojo obvezo.

Vse bolj smo tudi prepričani, da je mogoče najti razumevanje in prispevek pri vseh naših prijateljih in simpatizerjih, ki dobro poznajo težave in potrebe našega tiska. Uspeh zavisil le od dobre volje in prizadevanja tovarišev in dobro organizirane dela, ki si ga je treba med seboj tako porazdeliti, da ne bo nikomur težko. Ne dvomimo, da se bodo zaumniki sedaj, ko se kampanja bliža koncu, potrudili in v kratkem dosegli svoj cilj.

V tem tednu so bili dostavljeni osrednji upravi naslednji zneski: sekcija Barriera: celica Cattaruzzi 14.225, cel. De Rosa 5.900, cel. Gigante 2.650, cel. Gojak 2.950, cel. Martinuzzi 1.000, iz raznih pobud 3.875; skupno je Barriera tokrat poslala 30.500 in s tem preseгла cilj 100.000 lir. Nadalje so poslale: ladjedelnica Sv. Marka 10.910, Accega 2.000, Nabrežina 1.500, Pončana 3.900, Arzenal 5.650, Tomazič 11.330, Boljunc 10.000 in Sv. Alojz 5.710.

Boljunc, Barriera in Sv. Alojz dosegle cilj

trebe našega tiska. Uspeh zavisil le od dobre volje in prizadevanja tovarišev in dobro organizirane dela, ki si ga je treba med seboj tako porazdeliti, da ne bo nikomur težko. Ne dvomimo, da se bodo zaumniki sedaj, ko se kampanja bliža koncu, potrudili in v kratkem dosegli svoj cilj.

V tem tednu so bili dostavljeni osrednji upravi naslednji zneski: sekcija Barriera: celica Cattaruzzi 14.225, cel. De Rosa 5.900, cel. Gigante 2.650, cel. Gojak 2.950, cel. Martinuzzi 1.000, iz raznih pobud 3.875; skupno je Barriera tokrat poslala 30.500 in s tem preseгла cilj 100.000 lir. Nadalje so poslale: ladjedelnica Sv. Marka 10.910, Accega 2.000, Nabrežina 1.500, Pončana 3.900, Arzenal 5.650, Tomazič 11.330, Boljunc 10.000 in Sv. Alojz 5.710.

ZA TEDEN DNI

Sobota, 9. - Teodor, Sebiš, Nedelja, 10. - Trifon, Golob, Ponedeljek, 11. - Martin, vorin
Torek, 12. - Martin, Soča, Sreda, 13. - Stanislav, venka
Četrtek, 14. - Serapijon, Bo
Petek, 15. - Leopold, Jerica

Zgodovinski dnevi

9. 1563 je bilo v Wittenu go dotiskano Dalmatinsko slovensko Sveto pismo (11. 1821 se je rodil ruski satelj Fedor M. Dostojski. Umrl je leta 1881.
11. 1897 so bili obeseni črški mučeniki.
12. 1920 je bila podpisana paliska pogodba.

RADIO ODDAJE

SOBOTA: 12. Zivljenja usode: John Diefenbaker, 16. Radijska nagrada: O zdravju in higieni dela: «Slova za zdravje v tovarnah» - Oddaja za najmlajše: Glas Turk-Saša Rudolf: «Miško vraga. Igrajo člani Radijskega odra - 19.15 Sestanek s slušalkami - 20.30 Orkestral Melachrin in Chackfield NEDELJA: 9. Kmetijska oddaja - 10. Prenos maske iz dneva sv. Justa - 13.30 Glas po željah - 17. Slušna igra: Wolfgang Altendorf: «Slušaj, pištolar! Igrajo člani Radijskega odra - 20.30 Zvočni mozaik - 22. Nedelja v športu PONEDELJEK: 12. Izbrani čevih zapiskov: «Hudi časi» 18.45 Samospevi jugoslovanskih skladateljev - 19.15 Radijska univerza: Kako nastane dnevnik: «Kako organizirati dnevnik - uredniški del» - 20.30 Beethoven: «Fidelio», opera 2. delj. - 22.45 Oktet Baron Petriot.

Lestvica

Lestvica v odstotkih je sedaj naslednja:
Občine 151 odst., Sv. Ana 140 odst., Sv. Ivan 126 odst., Milje 117 odst., Pončana 114 odst., Sv. Jakob in Trebeč po 101 odst., Kolonkovec 102 odst., Curiel 101 odst., Magdalena, Barriera, Dolina, Domjo, Boljunc in Sv. Vid po 100 odst., Rojan 91 odst., Barkovlje 87 odst., Skedenj 80 odst., Tomazič 69 odst., Accega 68 odst., Pradolgo 55 odst., Sv. Vid 48 odst., Greta 36 odst., Sv. Križ in Zgonik po 35 odst., Prosek 32 odst., Tovarna strojev 26 odst., Nabrežina-Sempolj, Devin 15 odst., Sv. Marka 12 odst., Arzenal 11 odst.

Kot že omenjeno, se v lestvico še nista vključili Repentabor in Mačkovijske.

Sožalje

Tovarišu Radiju Petelinu in družini izrekata prosto društvo «A. Čebulec» in sekcijski komite KP pri Magdaleni iskreno sožalje ob izgubi drage matere. Sožalju se pridružuje uredniški kolektiv «Dela».

1917 - 1957 40. OBLETNICA OKTOHRKE REVOLUCIJE

Jutri, v nedeljo 10. novembra s pričetkom ob 15.30 bo

v Ljudskem domu v Sv. Križu

Svečana proslava 40. obletnice Oktohrske revolucije

- Spored:
- Otvoritev: kriška godba
  - Govora Karla ŠIKOVIČA in Artura CALABRIA ki hosta govorila o političnih, socialnih, gospodarskih, znanstvenih in tehničnih pridobitvah Sovjetske zveze
  - Godbeni koncert
  - Zbor iz Saleža
  - Recitacija
  - Zbor s Proseka-Kontovela
  - Recitacija
  - Zbor iz Trebč
  - Pionirski glasbeni trio
  - Orkester: venček slovenskih narodnih
  - Zbor iz Križa
  - Zaključek: nastop zbora in orkestra
  - Vabljeni vsi Križani in okoličani!

Objava Italija-ZSSR

Združenje za kulturne stike s Sovjetsko zvezo, Italia-ZSSR pričenja kampanjo vpisovanja za leto 1957-58 v počastitev 40-letnice ustanovitve sovjetske države.

Kdor pristopi v organizacijo ima pravico do:

- a) 10-odstotnega znižanja cene pri nakupu knjig Zdrženja;
  - b) znižanega prispevka pri posojanju knjig;
  - c) vstopa na razne kulturne manifestacije Zdrženja;
  - d) brezplačnega prejetanja raznih revij in informativnih publikacij.
- Dne 25. junija 1958 bo v okviru osrednje organizacije zbranje med člani, ki so poravnali izkaznico. Trije izbrani člani bodo imeli pravico do brezplačnega turističnega potovanja v ZSSR.
- Za vsako pojasnilo se obrnite na sedež Zdrženja v ul. S. Nicolò 11, II. tel. 29-403.

Širi se solidarnost okrog delavcev v borbi

Po splošni stavki delavcev kovinarske stroke, ki se je vršila prejšnji teden, je bila v sredo s strani obeh sindikalnih organizacij napovedana stavka vseh tržaških industrijskih delavcev v podporo teži borbi, ki jo že mesec dni vodijo delavci obratov CRDA in Tržaškega arzenala. Stavka je zelo dobro uspešna. Zal je pa trajala le eno uro, čeprav je bita kompakta, ni mogla z dovoljno učinkovitostjo izraziti razpoloženja vsega tržaškega delavskega razreda, ki ve, da je borba delavcev CRDA in Arzenala še dalje delno nepopolna. Druga njegova predavanja so v načrtu v krožku Doma pristaniških delavcev dne 9. novembra in v Čamporah 13. novembra; enako predavanje bo tudi v Križu, dočim bo v Trebčah govora o 40 letih sovjetskega gospodarstva. Sledila bodo v ostalih krajih in krožkih našega ozemlja predavanja C. Tonela o 40 letih sovjetske uprave, E. Radicha o socialnem zavorovanju v ZSSR, dr. Sajovita o gospodarskem napredovanju, prof. E. Weiss in V. Pavletiča o solstvu v SZ, prof. P. Seme o 40 letih sovjetske države, J. Gerbec o 40 letih ljudske kulturne dejavnosti ter še druga o kmetijstvu, kinematografiji, ženskih vprašanjih itd.

Di Vittorio je umrl

(Nadaljevanje s 1. strani)
delovnih ljudi vseh kategorij, delavcev, kmetov, uradnikov za prijatelje in nasprotnike, simbol vrline, velikodušnosti, borbenosti, želje po osamosvojitvi potrebe po pravičnosti, mržnje do izkoriščanja, revolucije, cionarne zavesti proletariata in širokih ljudskih množic, branilec in neustrašni zagovornik sindikalne enotnosti, ki je hotel, da bi bila s sindikalno konstitucijo, februarja 1956, obnovljena v Trstu enotna organizacija delovnih ljudi, naslednica in dedič slavni hrb Delavske zbornice iz predfasistične dobe.

V sredo popoldne je bil v Rimu slovesen pogreb velikega pokojnika. Bil je zares velik in slovesen pogreb, kakršnega zlasti ni videl Rim. vsaj delavski Rim ne. V sprevedu, ki je bil dolg nad en kilometer so nesli nad 300 vencev, med katerimi je bil tudi venec naše federacije in morje zastav. Za krsto pokojnika so korakali vsi predstavniki italijanskega političnega in kulturnega sveta, ministri, poslanci in senatorji, predstavniki političnih in sindikalnih organizacij, odposlanstva vseh pokrajinskih Delavskih zbornic in federacij KPI — in pa množica, nepregledna množica delovnega ljudstva, ki je iskreno in tiho, z veliko žalostjo v srcu, spremljalo na poslednji poti svojega ljubljenega učitelja in velikega voditelja. Večna slava njegovemu spominu!

Spoznati je treba važnost deželne avtonomije

Posebna pokrajinska komisija je nedavno ponovno začela z delom in to je zbudilo zanimanje prebivalstva za deželno ustanovo. Vendar pa v Trstu se ni močno razvita zavest o koristnosti deželne avtonomije in zlasti ne poznanje tega vprašanja široke ljudske množice. In to ni preveč dobro, kajti ne gre samo za uresničitev točno določene ustavne določbe — ki je že sama po sebi nadvse važna — marveč tudi za zadevo, ki lahko neposredno vpliva na življenje in perspektive Trsta.

Za deželno ustanovo bi se morale brez težav sporazumeti vse avtonomistične struje, ki iz izkušnje vedo, da tržaški problemi niso nikdar našli razumevanja pri osrednji vladi ter čutijo nujno potrebo, da Tržičani sami rešujejo vse te probleme neposredno in v Trstu. Tako nas n. pr. izkušnja uči, da je pomorski promet pri nas sedaj skoraj v celoti mednarodnega značaja in da so problemi s tem v zvezi popolnoma drugačni kot so problemi katerega koli drugega italijanskega pristanišča.

Iz tega izhaja potreba, da se ti problemi — prosta cona, obnovitev trgovske mornarice, povrnitev in okrepitev tradicionalnih pomorskih prog v smeri Vzhoda in Afrike, modernizacija naprav naših glavnih industrij in ločitev vseh podjetij IPI od Confindustrie — rešujejo v Trstu s pomočjo primerne demokratične ustanove. Deželna ustanova ima za Tržičane to glavno vsebino. Komunistična partija Italije in naša avtonomna federacija pripisujeta temu vprašanju pravilno vrednost in sta se trudili za njegovo popularizacijo. Predvsem pa sta odločilno prispevali k izdelavi osnutka deželnega statuta in ga sestavili na način, da vsebuje najzračnejše potrebe Trsta.

Zaradi tega so tržaški komunisti — poleg splošne in skupne zahteve po uresničitvi ustave določila, ki predvideva ustanovitev dežele Furlanija - Julijska Krajina — postavili zahtev po posebni avtonomiji za tržaško področje v okviru omenjene dežele. Na podlagi te posebne avtonomije, bi moral Trst s svojim teritorialnim svetom imeti možnost izdati zakone za rešitev skoro vseh osnovnih gospodarskih problemov.

V sedanjem obdobju ni torč več glavna naloga sestavljanje statuta — saj ima že skoro vsaka stranka svoj statut in komunistični je najbolj primeren za zahteve Trsta — marveč je nujno potrebno spremeniti zahtevo po ustanovitvi dežele v res vseljudoško zahtevo, dati borbi za avtonomijo novo, bolj demokratično in konstruktivnejšo vsebino, ter se odločneje boriti, da tudi na tem področju vlada uveljavi republiško ustavo.

Umrla je Dora Tence

Prejšnji petek 1. t. m. smo spremili k večnemu počitku v Križu tov. Doro Tence (Crnetovo), preostalo sestro štirih padlih bratov za časa osvobodilne borbe. Pokojna je bila vdova po možu, ki ji je že pred vojno umrl na delu v Franciji. Posebno po materini smrti leta 1953 je bila neotlašljiva ter je pričela hirati, ker je ostala sama doma popolnoma sama. Edini preostali od družine je še brat Angel. Pogreba se je udeležilo mnogo ljudi.

Pogreb tovariša Rika Malalana

Načrt za boljše poznavanje sovjetske stvarnosti

Ti dnevi je odpotovala delegacija Italija-ZSSR v Moskvo, da prisostuje proslavam v počastitev 40-letnice ustanovitve sovjetske države. Tržaško pokrajinsko sekcijo zastopa prof. Ernesto Weiss, ki bo ob svojem povratku predaval o svojih vtisih s potovanja v Sovjetsko zvezo.

V okviru proslav 40-letnice Oktohrske revolucije ima tržaška pokrajinska sekcija Italija-ZSSR v načrtu razne kulturne manifestacije in pobude, da bi prispevala k čim večjemu spoznavanju sovjetske stvarnosti.

V ribodnjih tednih bo Zdrženje priredilo predavanje italijanskega slikarja o slikarski umetnosti v SZ. Nadalje ima v načrtu tudi razna predavanja s področja sovjetske tehnike, znanosti, kulture, gospodarstva itd.

O temi «40 let sovjetske oblasti» je v okviru teh proslav govori pred kratkim Franca Gombač na Proseku, v Ricmanjih in Skoljetu, Vittorio Poecceai pa v krožku «Pisonia», dočim je ing. Ato Braun govoril v Podlonjcu o temi «napredovanje tehnike v SZ in umetni sateliti». Druga njegova predavanja so v načrtu v krožku Doma pristaniških delavcev dne 9. novembra in v Čamporah 13. novembra; enako predavanje bo tudi v Križu, dočim bo v Trebčah govora o 40 letih sovjetskega gospodarstva. Sledila bodo v ostalih krajih in krožkih našega ozemlja predavanja C. Tonela o 40 letih sovjetske uprave, E. Radicha o socialnem zavorovanju v ZSSR, dr. Sajovita o gospodarskem napredovanju, prof. E. Weiss in V. Pavletiča o solstvu v SZ, prof. P. Seme o 40 letih sovjetske države, J. Gerbec o 40 letih ljudske kulturne dejavnosti ter še druga o kmetijstvu, kinematografiji, ženskih vprašanjih itd.

Slovensko narodno gledališče v Trstu

V soboto 9. t. m. ob 20.30 v Avditoriju v Trstu
Krstna predstava
Prihodnjo nedeljo
drama v treh dejanjih
Spisal: prof. J. Tavčar
Režiser: Jože Babič
Scenograf: Jože Cesar
V nedeljo 10. t. m. ob 16. in ob 20. uri v Avditoriju v Trstu,
v torek 12. t. m. ob 20.30 v kinodvorani s Skedenju, v sredo 13. t. m. ob 20.30 v Prosvetni dvorani na Opčinah
PONOVIŠEV
Prihodnjo nedeljo
Za nedeljsko večerno predstavo v Avditoriju veljajo izkaznice «Z».

KINO

Prosek
Sobota, 9. nov. ob 19.30: eden nevest za selem (7. del) (Sette sposo per un fratello); barvni film G.M.
Nedelja, 10. nov. ob 16.30: Se ponovi.
Ponedeljek, 11. nov. ob 16.30: «Veliki zapeljivec» (grande seduttore); barvni film Lux.
Sreda, 13. nov. ob 19.30: Na ponarejevalce (Cacciatori di falsari); film Univers.
Ploha, v Trebčah
Mladina prosvetnega društva Lonjer-Katinarca uprizarjo danes v soboto 9. t. m. ob 20.30 v Ljudskem domu v Trebčah tržaško-čevičevsko vaško tržaško janko «Ploha». Vljudno vabimo k številni deleži.

Zahvala

Družina Wilhelm-Hrovatina se zahvaljuje vsem, ki so na kakršen koli način počastili spomin naše nepozabne matere
IVANE WILHELM
Posebna zahvala predstavnikom v odstva tržaške federacije KPI in openskim tovarišem.
ZALUJOCA DRUŽINA